

Zastosowanie w glottodydaktyce doświadczeń szkoły

(...)

I. Nawiązania, aluzje kulturowe (element analizy i interpretacji tekstu kultury)

Warto bowiem wychodząc od tekstów najbliższych współczesności ukazywać korzenie kultury zapisane na kartach dzieł klasycznych. Przykładem może być lekcja z tekstami *Mojej piosnki II* C.K. Norwida i wierszem *** J. Podsiadły¹:

¹ Atakowany o północy
subitem opon, gdy jak z procy
pijany szczył startuje mazdą –
tęsknię do tego kraju, gdzie grzechem jest popsuć bocianom gniazdo.

Budzony przez bas, przez dudnienie
bo sąsiad na full w citroenie
zapaścił techno, nowy remix –
tęsknię do tego kraju, gdzie kromkę chleba się podnosi z ziemi.

Dziwiąc się, że góra pieczywa
wśród zwałów sztucznego tworzywa
na miejskim śmietniku się wznosi –
tęsknię do tego kraju, gdzie kromkę chleba z ziemi się podnosi.

(...)

Filując z przydrożnego baru
na przechodzące mimo pary,
ciągnąc z wysiłkiem sok przez słomkę –
tęsknię do tego kraju, gdzie podnosi się z ziemi chleba kromkę.

(...)

Imagując sobie Boga,
na przykład jako Astro-Loga
dyktującego ruchy gwiazdom –
tęsknię do tego kraju, gdzie grzechem jest popsuć bocianom gniazdo.

Kombinując jak koń pod górę,
skąd wytrzasnąć pieniędzy furę
i jak dwóm na raz służyć panom –
tęsknię do tego kraju, gdzie grzechem jest popsuć gniazdo bocianom.

(...)

Nocując, gdzie się da, mocując
się z sobą samym, ustępując,
jak ustąpiły gonty, strzechy –
tęsknię do tego kraju, gdzie popsuć bocianom gniazdo jest grzechem.

Żywiąc się kaszą oraz musli
zwolniejszy bieg wzburzonych myśli,
kiedy mi coraz mniej potrzeba –
tęsknię do tego kraju, gdzie z ziemi podnosi się kromkę Chleba.

	Socjokultura	Realia	Doświadczenie kulturowe
Czytanie		wiersz *** J. Podsiadły	Wiersz <i>Moja piosnka II</i> C.K. Norwida
Słuchanie		Wiadomości telewizyjne	
Mówienie	Dyskusja	Charakterystyka Porównywanie Podawanie argumentów	
Pisanie	Artykuł do miejscowej prasy polonijnej pt. „Byłem w kraju tym...”		
Komunikacja	Kłopotliwe prośby, zwracanie uwagi.		
Gramatyka		Tryb warunkowy. Stopniowanie przymiotników i przysłówków.	

Przykładowe ćwiczenia:

1. Jacy są Polacy wg. C.K. Norwida? Proszę uzasadnić i ocenić, np. *Polacy są szczerzy, prawdomówni, ponieważ mówią to, co myślą (tak-tak, nie-nie, bez „światłocienia”)*. *Myszę, że to dobrze, ale są sytuacje, kiedy nie do końca trzeba powiedzieć całą prawdę – to jest takt. Np...*
2. Jak widzi Polskę XXI w. Jacek Podsiadło w wierszu *** (*Atakowany o północy...*). Które obrazy zmieniły się od czasów Norwida, więc w ciągu ok. 150 lat? Czy zostało coś specyficznie polskiego? Proszę użyć zwrotów właściwych dla porównania (np. *Jeśli chodzi o..., Biorąc pod uwagę..., Mówiąc o..., Tak jak... tak i..., O ile... o tyle..., Jeżeli wówczas... to teraz..., Inaczej niż..., Podobnie...* i innych) oraz – w miarę potrzeby - form stopni wyższych przymiotników i przysłówków.
3. Proszę wyjaśnić i ułożyć zdania z wyrażeniami potocznymi: *Zapućcić (włączyć) coś na full – / Kombinować jak koń pod górę – / Skąd wytrzasnąć coś? – / Robić coś, gdzie się da –*
4. Po obejrzeniu wiadomości telewizyjnych proszę uzasadnić swój punkt widzenia: do którego obrazu Polski i Polaków pasują wydarzenia dnia codziennego?
5. Komu i w jakich sytuacjach z wiersza J. Podsiadły zwróciłabyś / zwróciłbyś uwagę, poprosiła / poprosił o zmianę zachowania? Czy podane niżej zwroty językowe mogłyby być przydatne? Odpowiednie kulturowo?
Przepraszam, czy mógłby pan / mogłaby pani coś zrobić / czegoś nie robić? / Przepraszam, ale jest już późno i... / No i co się gapisz? / Weź(że) wyłącz to radio! / Ej, ciszej trochę!
Komu i w jakich sytuacjach zaobserwowanych w Polsce zwróciłabyś / zwróciłbyś uwagę?

6. Proszę napisać artykuł do miejscowej prasy polonijnej pt. „Byłem w kraju tym...”. Proszę wybrać jedno z trzech rozpoczęć i dalej konsekwentnie dokończyć:
Polska to kraj pełen wartości i bardzo uporządkowany... / Polska to kraj bez wartości i panuje tam totalny bałagan... / Polska to przeciętny kraj europejski XXI wieku – pomieszane wartości i...
7. Podyskutujmy: Czy warto przestrzegać tradycji? Czym uzasadnić społeczną grzeczność – prawem, regulaminami, a może miłością bliźniego? „Prawda was wyzwoli” czy pół- i ćwierćprawdy? Proszę odnieść się do zdania: „Chleb zasługuje na szacunek, bo w chlebie zaczarowana jest ludzka praca”.

II. Przekład intersemiotyczny

Polega on na zamianie jednego kodu semiotycznego drugim. Praca z tekstem kultury przebiega tu bowiem według modelu: **tekst kultury → emocja → ekspresja → wytwór lub konstrukt** (ruchowy, plastyczny, dramowany, logorytmiczny). W przypadku glottodydaktyki szczególnie wartościowe wydaje się przekładanie informacji z kodu muzycznego na językowy, muzycznego na obraz oraz obrazu na język. Przykładem może być lekcja oparta na muzyce F. Chopina, fragmentach wiersza C.K. Norwida *Fortepian Szopena*.²

	Socjokultura	Realia	Doświadczenie kulturowe
Czytanie		Foldery reklamowe zachęcające do	fragmenty wiersza C.K. Norwida

² (...)

I rozmawiają ze sobą struny cztery,
 Trącając się,
 Po dwie – po dwie –
 I szemrząc z cicha:

(...)

Byłem u Ciebie w te dni Fryderyku!

(...)

A w tym, coś grał: taka była prostota
 Doskonałości Peryklejskiej,
 Jakby starożytna która Cnota,
 W dom modrzewiowy wiejski
 Wchodząc rzekła do siebie:

Odrodziłam się w Niebie

I stały mi się arfą – wrota,

Wstęgą – ścieżka...

Hostię – przez blade widzę zboże...

Emanuel już mieszka

Na Taborze!”

V

I była w tym Polska od zenitu
 Wszechdoskonałości dziejów
 Wzięta, tęczą zachwyty - -
 Polska – przemienionych kołodziejów!
 Taż sama, zgoła,
 Złoto-pszczoła!...

		odwiedzenia Polski.	<i>Fortepian Szopena</i>
Słuchanie		Fragmety filmów – reklam turystycznych zachęcających do odwiedzenia Polski.	muzyka F. Chopina
Mówienie		Argumentacja.	
Pisanie		Opis.	
Komunikacja	Udział w dyskusji.	Opis.	
Gramatyka		Wyrażenia przyimkowe.	

Przykładowe ćwiczenia:

1. Zamknij oczy i posłuchaj muzyki F. Chopina – co widzisz?
2. Przeczytaj fragmenty wiersza C.K. Norwida *Fortepian Szopena* i wskaż symbole, które ukazują Polskę. Które z nich „zobaczyłeś / zobaczyłaś” zamkniętymi oczyma?
3. Przeczytaj foldery reklamowe, obejrzyj filmy – czy współcześni specjaliści od reklamy odwołują się do stereotypu Polski? A może kreują nowy?
4. Pociąg jadący przez Twój kraj zatrzymał się na chwilę w drodze. Opisz, co widzisz z okna pociągu? Użyj określeń miejsca: *za...*, *przed...*, *obok...*, *dalej...*, *w oddali widać...*, *nad...*, *między...* itd.
5. Spróbuj namalować obraz z okna pociągu: obraz w Polsce lub w swoim kraju.
6. Opisz pejzaże polskie na obrazach polskich malarzy, np. J. Chełmoński: *Kaczki nad wodą*, *Droga w lesie*, *Puszcza*, *Pejzaż z rzeką*, M. Gierymski: *Krajobraz leśny*, J. Chełmoński: *Wiosna-Potok*, *Jesień*, *Zachód słońca zimą*, *Burza*, J. Fałat, *Śnieg*, *Krajobraz zimowy z rzeką*, S. Witkiewicz, *Kwitnące jabłonie*.
7. Podyskutujmy: Jak Ty widzisz Polskę? Co sądzisz o stereotypach?